

АСПЕКТИ НОРМАТИВНО - ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У ЛІКУВАЛЬНО ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Музика Т.Ф.,¹ Пономаренко М. С.²

¹Кафедра управління та економіки фармації
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету
м. Харків, Україна
uef-ipksf@nuph.edu.ua

²Кафедра організації і економіки фармації
Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика
pms2054980@yandex.ua

Вступ. Обіг наркотичних, психотропних ЛЗ заходиться під особливим контролем через можливе зловживання ними, зокрема в лікувально-профілактичних закладах (ЛПЗ), де використовуються бюджетні кошти.

Нормативно-правове регулювання наркотичних, психотропних ЛЗ і прекурсорів завжди прискіпливо регламентує усі питання щодо їх обігу, перевезення, знищення тощо, але умови діяльності ЛПЗ, пов'язаної з наркотичними, психотропними ЛЗ міняються, що обумовлює зміну нормативно-правового їх регулювання.

Метою наших досліджень стало виявлення окремих аспектів нормативно-правових актів з регламентування обігу наркотичних, психотропних ЛЗ за останні роки. Під час проведення досліджень до уваги було взято накази МОЗ України, що регламентували обіг наркотичних і психотропних ЛЗ та чинне законодавство та проведено порівняння

Методом дослідження став порівняльний аналіз нормативно-правових актів щодо регулювання обігу наркотичних, психотропних ЛЗ у ЛПЗ.

Результати досліджень. Сучасні умови діяльності ЛПЗ, їх фінансування має безпосередній вплив на обіг ЛЗ в ЛПЗ, зокрема на нормативи їх зберігання, постачання, використання, призначення тощо.

У ході досліджень було виділено ряд питань стосовно обігу наркотичних, психотропних ЛЗ, а саме: умови перевезення наркотичних і психотропних ЛЗ; нормативи зберігання наркотичних і психотропних ЛЗ;

умови призначення наркотичних і психотропних ЛЗ; умови знищення використаних ампул з під наркотичних і психотропних ЛЗ; умови застосування наркотичних і психотропних ЛЗ.

За сучасних умов наркотичні, психотропні ЛЗ доставляються в ЛПЗ самостійно. Аналіз показав, що згідно з Наказом МОЗ України № 356 від 18.12.1997 р. «Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в державних і комунальних закладах охорони здоров'я України» (далі наказ № 356) йшлося про наявність спеціального службового автотранспорту ЛПЗ. Також в ЛПЗ регламентується виділення відповідальних осіб за перевезення чи супроводження цієї групи ЛЗ. Такі особи при отриманні ЛЗ повинні провести вхідний контроль, для цього необхідно мати належну освіту. Окрім цього відповідальні особи повинні мати сертифікат з обстеження на відсутність наркотичної залежності.

У наступному Наказі МОЗ України № 11 від 21.01.2010 р. «Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я України» (далі наказ № 11) вже йдеться про обіг наркотичних, психотропних ЛЗ у закладах охорони здоров'я усіх форм власності. Щодо отримання наркотичних і психотропних ЛЗ в наказі № 11 йдеться тільки про відповідальних осіб, про транспорт не згадується. Тобто за нормами наказу це питання віддається на розгляд адміністрації ЛПЗ. У діючому Наказі МОЗ України № 494 від 07.08.2015 р. «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я» (далі наказ № 494) питання транспорту та відповідальних осіб не торкається, рішення цих питань повністю покладається на розгляд адміністрації ЛПЗ.

У подальшому були розглянуті умови зберігання наркотичних і психотропних ЛЗ в ЛПЗ. В попередніх наказах № 356 і № 11 встановлені норми зберігання таким чином. У одному з відділень ЛПЗ для надання екстреної допомоги запас повинен бути не більше п'ятиденного резерву. На постах, у кабінетах не більше добового запасу, у вихідні дні тридобового. У діючому наказі № 494 такі норми стали лояльнішими, вже визначається норматив зберігання наркотичних, психотропних ЛЗ у ЛПЗ за попередній місяць з поправкою на збільшення у розмірі 25%. У відділеннях ЛПЗ

норматив зберігання – за попередній тиждень з поправкою на збільшення у розмірі 25%. Як видно нормативи зберігання збільшились у 4 рази.

За сучасних умов на розгляд адміністрації ЛПЗ віддаються питання з доцільності призначення наркотичних ЛЗ згідно з наказом № 494. У цьому наказі відсутні норми, визначені попередніми наказами № 356 і №11 про те, що призначення наркотичних ЛЗ на термін більше 3 (трьох) діб зобов'язана вирішувати комісія з доцільності призначення наркотичних ЛЗ.

Так саме стосується питання з знищення порожніх ампул. Згідно з наказами № 356 і № 11, у кожному ЛПЗ наказом керівника мала бути створена комісія з знищення порожніх ампул з-під використаних наркотичних, психотропних ЛЗ та прекурсорів з визначенням періодичності їх знищення. У діючому наказі № 494 про це не йдеться, що є недоцільним та ускладнює контроль за їх використанням.

Висновки. Таким чином, адміністрація кожного ЛПЗ враховує особливості своєї діяльності і визначає політику обігу наркотичних і психотропних ЛЗ в межах чинного законодавства України. Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють обіг наркотичних ЛЗ на протязі останніх років показав, що зокрема регулювання отримання, зберігання, призначення, знищення використаних ампул з під наркотичних ЛЗ тощо, змінюється в залежності від змін умов діяльності ЛПЗ. Самостійність у прийнятті рішень з обігу цих препаратів підвищує відповідальність адміністрації ЛПЗ за якість їх обігу, збереженість, а з боку держави ускладнюється контроль за використанням наркотичних і психотропних ЛЗ, через різний підхід ЛПЗ з вирішення цих питань.

Перелік літератури

1. Наказ МОЗ № 494 від 07.08.2015 р. «Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я».
2. Наказ МОЗ № 11 від 21.01.2010 р. «Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я України».
3. Наказ № 356 від 18.12.1997 р. «Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в державних і комунальних закладах охорони здоров'я України».